

# Jubileumdagen Cranendonck !

## Karola van der Wende

### Wanneer

Op vrijdag 25 en zaterdag 26 oktober 2002 zijn er Open Dagen op Praktijkcentrum Cranendonck. De proefboerderij bestaat namelijk 50 jaar! Beide dagen zijn gericht op de melkveehouderijsector. Op zaterdag zijn ook burgers van harte welkom.

### Thema

Het thema van de jubileumdagen is de kringloop van organische stof. Het instandhouden van de bodemvruchtbaarheid op zandgrond is namelijk een belangrijk item voor de komende jaren. De organischestofkringloop wordt geschetst aan de hand van de kringloop dier-mest-bodem-plant, uitgebeeld door middel van een route langs diverse stands. Organische stof is vooral op zandgrond van wezenlijk belang. Denk aan het vochtvasthoudend vermogen en aan het beperken van de nitraatuitspoeling.

### Geschiedenis Cranendonck

Proefboerderij Cranendonck is in 1952 gesticht door de toenmalige NCB (Noordbrabantse Christelijke Boerenbond), de huidige ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie). Het gemeentebestuur van Maarheeze heeft 16 hectare van het landgoed Cranendonck in erfpacht uitgegeven aan de NCB. De gemeente had het in 1938 aangekocht. Ze wilde het historisch landgoed voor het Brabantse landschap instandhouden. Het landgoed is heel vroeger eigendom geweest van Willem de Zwijger. De NCB wilde een proefboerderij op de zandgrond stichten, omdat er een achterstand lag bij het onderzoek naar de voederwaarde van de groenvoedergewassen die op de zandgrond geteeld worden.

In 1973 is de stichtingsakte gepasseerd en werd de proefboerderij officieel Onderzoekscentrum voor de rundveehouderij in Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, in de volksmond ROC Cranendonck. Het bestuur bestond uit afgevaardigden van de standsorganisaties NCB, LLTB, CBTB en ZLM. Het onderzoek werd grotendeels gecoördineerd door het Proefstation voor de Rundveehouderij, Schapenhouderij en Paardenhouderij (PR) in Lelystad.

In de vijftiger jaren was Cranendonck een gemengd bedrijf met MRIJ-koeien, varkens, hamels en kippen. In de eerste jaren werden er naast grasland gemiddeld 12 akkerbouw- en voeder- gewassen geteeld; van granen tot voederbieten, zaadlupine en stoppelknollen. Cranendonck heeft zich anno 2002 ontwikkeld tot een gespecialiseerd melkveeproefbedrijf met 95 roodbonte melkkoeien op 56 hectare erfpachtgrond. Naast grasland wordt er nu maïs en triticale geteeld.

Sinds 1 januari 2001 is het PR gefuseerd met Praktijkonderzoek Varkenshouderij (Pva), Praktijkonderzoek Pluimveehouderij (PP) en het Agrarisch Telematica Centrum (ATC) tot het Praktijkonderzoek Veehouderij (PV). Sinds 15 mei 2001 is het PV verzelfstandigd en valt via DLO onder Wageningen UR. Voor het onderzoek betekent dit dat onderzoeksgelden niet meer zo vanzelfsprekend zijn. De reorganisatie leverde Cranendonck een nieuwe naam op: **Praktijkcentrum Cranendonck**.

### Ontwikkeling onderzoek

Door de jaren heen is er op Cranendonck heel veel onderzoek gedaan. In de eerste jaren was het onderzoek meer wetenschappelijk gericht; na 1974 veel meer praktijkgericht door de invloed van het PR. Vanaf de oprichting tot 1974 deed het



Jubileumdagen

25 en 26

Rijkslandbouwproefstation te Hoorn (het latere IVO) op Cranendonck veel verteringsonderzoek met schapen. Het ging om het bepalen van de verteringscoëfficiënten m.b.t. onder andere lupine, serradella, verse snijmaïs, ingekuilde snijmaïs, spurrie, klaver, siletta, hooi, vers gras en snijrogge.

Cranendonck is uniek met het snijmaïsonderzoek, waaronder het onderzoek vruchtwisseling, rassen en bemesting. Tot in de zeventiger jaren was de trend: hoe meer mest hoe beter. Daarna is de trend ingezet om met steeds minder mest toe te komen. In de jaren zestig deed Cranendonck voedingsproeven met rundvee, jongvee, vleesstieren en varkens, en ook onderzoek aan grondbewerking en aan inkuilen. In de zeventiger jaren was er naast het voedingsonderzoek bij melkvee en jongvee ook veel graslandonderzoek, variërend van urinebrandplekken tot welke grassoorten het meest geschikt zijn voor zomerstalvoeding. Ook was er onderzoek gericht op de jongveehuisvesting en gezondheidszorg.

In de tachtiger jaren deed Cranendonck veel systeemvergelijkend en meerjarig onderzoek, waaronder het bedrijfssysteem met maïs als enig ruwvoer en de toetsing groeiritmepatroon tijdens de opfokperiode van kalf tot melkvaars. Voor een langere mestopslag zijn de mestbol en het mestbassin in beeld gekomen.

In de negentiger jaren is het onderzoek naar de droogtetolerante gewassen ingezet, waaronder triticale en lucerne. Verder is er veel beregeningsonderzoek gedaan waaruit ook het project Beregenen op Maat is ontstaan. Bovendien kwam het onderzoek agrarisch natuurbeheer in beeld.

Huidig onderzoek richt zich bijvoorbeeld op het effect van beweiden op de nitraatuitspoeling in het grondwater. Naast het

onderzoek op de zandgronden is er in de loop van de afgelopen 50 jaar ook onderzoek verricht op de lössgronden in Limburg en op de zware rivierklei in het riviereengebied. Elke periode heeft zo zijn eigen aandachtspunten, maar een rode draad in 50 jaar onderzoek op Cranendonck is toch de bemesting, het grasland, de maïs en de voeding.

Praktijkcentrum Cranendonck heeft laten zien dat ze veel betekent voor de melkveehouderij.



Kom dus naar de jubileumdagen  
op vrijdag 25 en zaterdag 26 oktober 2002.

**Cranendonck Praktijkcentrum  
voor melkveehouderij in zandgebieden**

Cranendonck 11  
6027 RK Soerendonk  
Telefoon 0495 591251

**Openingstijden:**

vrijdag 25 oktober van 13.00 tot 18.00 uur  
zaterdag 26 oktober van 9.30 tot 17.00 uur

Cranendonck

Oktober

